

D • N

3/8 1954

Militärt pekoral

Krigsvetenskapsakademins Handlingar och Tidskrift anses under den nuvarande utgivarens ledning ha undergått en välbehövlig uppryckning. Det senaste häftet av publikationen är inte ägnat att stärka den uppfattningen. Flera av artiklarna måste sägas vara usla, alldeles oberoende av den sakliga ståndpunkt de företrädertafatt skrivna, banala och samtidigt beskäftigt ivriga, med långdrägg presentation av alltför enkla tankar. Rekordet slås av den inledande uppsatsen om amerikansk militärpolitik och Sveriges strategiska läge av major E. Gyllenstierna. Till större delen innehåller denna artikel ett referat av den amerikanske generalen Van Fleets inlägg i marsnumret av tidskriften Det Bästa. Man blir förvånad över att Krigsvetenskapsakademins Tidskrift anser sig kallad att ge ökad spridning åt de synpunkter som redan framförts i en av Sveriges och världens största publikationer. Man blir än mera förvånad över den ensidiga och delvis vilseledande framställningen av den amerikanska politiken. Mest förbluffande är dock uttalandena om vårt eget läge och vår egen politik. Här föreligger ett pekoral — på grund av ämnets natur tyvärr utan pekoralets vanliga förmåga att roa.

Kärnpunkten i resonemanget är kort och militärisk. "I valet mellan klokt opportunistisk neutralitet eller oförnuftiga allianser med andra stater av samma världsåskådning synes den i fredstid förberedda hjälpens betydelse icke vara så stor." Nej, i valet mellan en klok och en dum politik bör man välja den kloka; denna märkliga tanke är vi alldeles med om. Och om en politik är klok och en annan dum, så kan frågan om förberedd hjälp förvisso inte ändra detta förhållande. Många konstiga motiveringar för den svenska isolationismen har givits, men major Gyllenstierna bör ha

priset för precision och enkelhet: man bör vara klok och inte oförnuftig. Även i civila organ har — så otroligt är det ställt — denna tanke citerats som bevis på militär insikt och analytisk kraft.

"En blick på kartan visar ... att vårt strategiska läge inte kan ses helt isolerat." Denna "tes" (så kallas den verkligen) upprepas gång på gång i förklarings över fyndet. Hur skulle ett strategiskt läge vara beskaffat som kan ses isolerat; med strategiskt läge menas ju just vårt läge i förhållande till andra. Och vad menas med att det inte kan ses "helt" isolerat; kan det kanske ses nästan isolerat? Men major Gyllenstierna fortsätter friskt: "Såväl riskerna för att vi, trots vår alliansfria politik, kan drivas in ett stormaktskrig som våra möjligheter att i så fall få den hjälp vi då i längden kanske inte kan undvara, påverkas av vad som sker omkring oss." Begrunda denna sats och begrunda också att den inte står i en uppsats från fjärde klassen, utan i vår äldsta, av Krigsvetenskapsakademins utgivna, av staten bekostade militära tidskrift!

Det pekoralistiska ligger emellertid inte bara i formuleringarna eller i de mera "principiella" reflexionerna. Författaren snuddar då och då vid realiteter. Han påpekar att

samverkan i skilda former mellan Sverige och andra skandinaviska stater, mellan Sverige och västmakterna, är av den mest centrala betydelse för försvaret av exempelvis Norge, Trondheim och Skåne. Men likafullt omtalas en eventuell anslutning till Atlantpakten, en eventuell överenskommelse om förberedd hjälp som något "oförnuftigt". Av argumentation för denna sak inte ett spår.

Låt oss till slut, trots att denna uppsats inte är värd att tas som utgångspunkt, stanna vid själva saken. Major Gyllenstierna representerar möjligen åtskilliga tanklöst "kavata" då han säger att vi "kanske" inte "i längden" kan reda oss ensamma i ett krig — vilket i praktiken innebär vid ett ryskt angrepp. Men de flesta måste väl ändå ha klart för sig att vi säkert inte kan reda oss ensamma och att vi med stor sannolikhet inte ens kan göra det på kort sikt. Och att vi i ett sådant läge har större utsikt att få snar hjälp och god hjälp om vi har förberett hjälpen, det är obestridligt. Har vi inte flygplatser att motta hjälpen, har våra tilltänkta bundsförvanter inte förutsett hjälpsändningar, finns det inga planer för samverkan, ja, då blir det mera osäkert om hjälpen kommer, och den blir sämre om den kommer. Det finns vettiga argument för vår neutralism — framför allt hänsynen till Finland — men den bör inte försvaras med sådana galenskap som att vi kan klara ett anfall på egen hand eller att förberedelse av hjälp är utan väsentlig betydelse.